

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 marca 2014 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

w składzie:

Przewodniczący: SSO Bogdan Gierzyński

Protokolant: sekretarz sądowy Ewa Naróg

po rozpoznaniu w dniu 10 marca 2014 r. w Warszawie na rozprawie

sprawy z odwołania (...) sp. z o.o. z siedzibą w K.

przeciwko Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

o nałożenie kary pieniężnej

na skutek odwołania (...) sp. z o.o. z siedzibą w K. od Decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 16 sierpnia 2012 roku nr (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję w punkcie III, w ten sposób, że obniża wysokość nałożonej kary pieniężnej do kwoty 20.000 zł (dwadzieścia tysięcy złotych);
2. koszty postępowania pomiędzy stronami wzajemnie znosi.

SSO Bogdan Gierzyński

XVII AmA 119/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 16 sierpnia 2012 r., nr (...) Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, póź. 331, ze zm.) oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy, po przeprowadzeniu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów wszczętego z urzędu przeciwko (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K.:

I. uznał za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów działanie (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K. polegające na stosowaniu postanowień wzorca umowy, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, póź. 296, ze zm.) poprzez stosowanie we wzorcu umowy pn. „Ogólne warunki sprzedaży fabrycznie nowych samochodów marki P. w obrocie konsumenckim” następujących postanowień umownych o treści;

l) „Cena pojazdu jest określona w złotych polskich. Sprzedający gwarantuje wysokość ceny ustalonej w zamówieniu w złotych, o ile w okresie od daty zamówienia do daty dostawy kurs euro w stosunku do złotego nie wzrośnie więcej niż 5%.”,

2) „(...) Jeżeli opóźnienie Kupującego, będącego osobą fizyczną który nabywa samochód w celu niezwiązanym z działalnością zawodową lub gospodarczą, w odbiorze pojazdu i zapłacie ceny przewyższa 8 dni, przyjmuje się, iż Kupujący od umowy odstąpił.”.

3) „ W razie niewykonania umowy przez Kupującego, Sprzedawca może zatrzymać

wpłaconą zaliczkę. Jeżeli natomiast umowy nie wykona Sprzedawca, Kupujący ma prawo żądać zwrotu zaliczki w zapłaconej wysokości. (...) ”,

4) „ (...) W.w. roszczenia wyczerpują całość roszczeń z tytułu niewykonania umowy. ”

i stwierdził zaniechanie jej stosowania z dniem 10 listopada 2011 r.

II. Na podstawie art. 105 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jednolity Dz. U. z 2000 r. Nr 98, póź. 1071, ze zm.) w związku z art. 83 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, póź. 331, ze zm.) oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy umarzył jako bezprzedmiotowe wszczęte z urzędu postępowanie w sprawie podejrzenia stosowania przez (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K. praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegającej na stosowaniu postanowień wzorca umowy, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, póź. 296 ze zm.) poprzez stosowanie we wzorcu umowy pn. „Ogólne warunki sprzedaży części zamiennych P.” następujących postanowień umownych o treści:

1) „W razie niewykonania umowy przez Kupującego, Sprzedawca może zatrzymać wpłaconą zaliczkę. Jeżeli natomiast umowy nie wykona Sprzedawca, Kupujący ma prawo żądać zwrotu zaliczki w wysokości zapłaconej. (...) ”;

2) „ (...) Ww. roszczenia wyczerpują całość roszczeń z tytułu niewykonania umowy. ”;

3) „ Sprzedawca zastrzega sobie prawo do wydłużenia terminu dostawy w przypadkach niezależnych od niego, jednocześnie zobowiązując się do wcześniejszego powiadomienia klienta.”.

III. Na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, póź. 331, ze zm.) oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów nałożył na (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K. karę pieniężną w wysokości 38.855 zł (słownie: trzydzieści osiem tysięcy osiemset pięćdziesiąt pięć złotych) z tytułu naruszenia zakazu, o jakim mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w zakresie opisanym w punkcie I. sentencji decyzji, płatną do budżetu państwa.

IV. Na podstawie art. 77 ust. 1 i art. 80 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, póź. 331, ze zm.) oraz art. 263 § 1 i art. 264 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jednolity Dz. U. z 2000 r. Nr 98, póź. 1071, ze zrn.) w związku z art. 83 wyżej wymienionej ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów obciążył (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K., kosztami opisanego na wstępie postępowania w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów w kwocie 26,35 zł (słownie: dwadzieścia sześć złotych 35/100) i zobowiązuje się (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K. do ich zwrotu Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w terminie 7 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji.

Przedmiotową decyzję zaskarżył powód – (...) sp. z o.o. z siedzibą w K..

W uzasadnieniu powód wskazał, że zaprzestał on stosowania praktyk opisanych w pkt. 1 decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. W związku z czym nałożona kara jest niesłuszna. Wskazał przy tym, że Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów powinien odstąpić od wymierzenia kary pieniężnej na podstawie art. 106 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów z uwagi na osiągnięcie celu postępowania w postaci zaprzestania stosowania przez powoda niedozwolonych klauzul. Powód zaznaczył ponadto, że nie można przypisać mu winy ze względu na fakt, że nie miał on na celu postąpienia niezgodnie z normami wynikającymi z przepisów ustawy. W związku z tym wskazał, że brak winy naruszcyciela stanowi jedną z najistotniejszych przesłanek odstąpienia od nałożenia kary pieniężnej.

W zakresie wysokości nałożonej kary powód wskazał, że jest ona nadmiernie dolegliwa w stosunku do naruszeń dokonanych przez skarżącego. Zdaniem skarżącego Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów nie uwzględnił wszystkich okoliczności mających wpływ na wymiar kary. W szczególności nie zostały uwzględnione takie okoliczności jak: aktywna współpraca powoda z Prezesem Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w toku postępowania administracyjnego, faktu że pozwany nie dokonywał dotąd naruszeń przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, potencjalny charakter dokonanych przez powoda naruszeń, jak również faktu, że cel postępowania został osiągnięty przed wszczęciem postępowania przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany – Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wniósł o oddalenie w całości odwołania powoda oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania odwoławczego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił następujący stan faktyczny:

(...) sp. z o.o. z siedzibą w K. prowadzi działalność gospodarczą m.in. w zakresie sprzedaży detalicznej pojazdów mechanicznych oraz sprzedaży detalicznej części i akcesoriów do pojazdów mechanicznych. Przedsiębiorstwo to wpisane jest do Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy w K.X Wydział Gospodarczy pod numerem (...).

W ramach prowadzonej działalności (...) sp. z o.o. z siedzibą w K. zawarła z (...) sp. z o.o. umowy dealerskie na podstawie, których przedsiębiorca ten jako dealer zobowiązany był do sprzedaży pojazdów nowych (...) sp. z o.o. na rzecz klientów. Sprzedaż pojazdów i ich dostawa podlegają Ogólnym Warunkom Sprzedaży i Gwarancji (...)sp. z o.o., których (...) sp. z o.o. z siedzibą w K. nie może modyfikować i które powinien on obowiązkowo przekazywać do wiadomości klientów.

W ramach prowadzonej działalności w zakresie sprzedaży detalicznej samochodów marki (...) sp. z o.o. z siedzibą w K. stosowała następujące wzorce umów: Ogólne warunki sprzedaży fabrycznie nowych samochodów marki P. w obrocie konsumenckim – stanowiący integralną część wzorca pod nazwą Zamówienie – stosowany od początku 2006 r. do dnia 9 listopada 2011 r. oraz Ogólne warunki sprzedaży nowych pojazdów (...)stanowiący integralną część wzorca pod nazwą Zamówienie samochodu nowego – stosowany od dnia 10 listopada 2011 roku. Wzorce te (...) sp. z o.o. z siedzibą w K. stosowała przy zawieraniu umów z konsumentami w rozumieniu przepisu art. 22⁽¹⁾ Kodeksu cywilnego.

We wzorcu o nazwie: „Ogólne warunki sprzedaży fabrycznie nowych samochodów marki (...)” (...) sp. z o.o. z siedzibą w K. znajdowały się następujące jednostronnie ustalone klauzule:

1) „Cena pojazdu jest określona w złotych polskich. Sprzedający gwarantuje wysokość ceny ustalonej w zamówieniu w złotych, o ile w okresie od daty zamówienia do daty dostawy kurs euro w stosunku do złotego nie wzrośnie więcej niż 5%.”,

2) „(...) Jeżeli opóźnienie Kupującego, będącego osobą fizyczną który nabywa samochód w celu niezwiązanym z działalnością zawodową lub gospodarczą, w odbiorze pojazdu i zapłacie ceny przewyższa 8 dni, przyjmuje się, iż Kupujący od umowy odstąpił. ”.

3) „ W razie niewykonania umowy przez Kupującego, Sprzedawca może zatrzymać

wpłaconą zaliczkę. Jeżeli natomiast umowy nie wykona Sprzedawca, Kupujący ma prawo żądać zwrotu zaliczki w zapłaconej wysokości. (...) ”,

4) „(...) W.w. roszczenia wyczerpują całość roszczeń z tytułu niewykonania umowy. ”

W okresie stosowania ww. klauzul, w rejestrze klauzul uznanych za niedozwolone prowadzonym przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów o którym mowa w art. 479⁴ k.p.c. znajdowały się następujące postanowienia:

- „Cena samochodu nie ulegnie zmianie, poza wypadkiem niekorzystnych dla sprzedającego zmian przepisów prawa lub ich częściowej interpretacji, a w szczególności wzrostu stawek podatkowych lub celnych, znaczącego wzrostu kursu walut, mających bezpośredni wpływ na prowadzenie działalności gospodarczej przez Sprzedającego” postanowienie to zostało wpisane w dniu 7 października 2005 r. pod numerem (...)do Rejestru,

- „Zwłokę przy odbiorze samochodu trwającą dłużej niż 7 dni od daty wyznaczonej na odbiór uznaje się za odstąpienie od umowy przez Zamawiającego ze skutkiem jak wyżej w pkt 3 ” - postanowienie to zostało wpisane w dniu 3 kwietnia 2006 r. pod numerem (...)do Rejestru,

- „Nie dokonanie przez Kupującego wpłaty ceny samochodu w trybie określonym w § 2.2 będzie równoznaczne ze złożonym przez kupującego oświadczeniem o odstąpieniu od umowy i utratą wpłaconej zaliczki” - postanowienie to zostało wpisane w dniu 7 października 2005 r. pod numerem (...)do Rejestru,

-, W przypadku nie wykonania umowy przez Kupującego wpłacona zaliczka przepada, a jeżeli z winy Sprzedawcy umowa nie zostanie wykonana, zaliczka podlega zwrotowi” - postanowienie to zostało wpisane w dniu 7 listopada 2006 r. pod numerem (...)do Rejestru, o którym mowa w art. 479⁴ k.p.c.,

- „ W przypadku odstąpienia od umowy lub nie wywiązania się z jej postanowień przez Kupującego, Sprzedający jest uprawniony do bezzwrotnego zatrzymania zaliczki” ~ postanowienie to zostało wpisane w dniu 7 października 2005 r. pod numerem (...)do Rejestru, - „Poza roszczeniami wynikającymi z pkt 2, 3 i 7 umowy stronom nie przysługują żadne roszczenia ” - postanowienie to zostało wpisane w dniu 3 kwietnia 2006 r. pod numerem (...)do Rejestru, o którym mowa w art. 479 ” k.p.c.

Spółka zaprzestała stosowania wzorca umowy pn. „Ogólne warunki sprzedaży fabrycznie nowych samochodów marki (...)w obrocie konsumenckim” z dniem 9 listopada 2011 roku . Nowy wzorzec umowy stosowany przez Spółkę, pn. „ Ogólne warunki sprzedaży nowych pojazdów (...)” nie zawiera postanowień, o treści kwestionowanej przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

W 2011 roku spółka (...) sp. z o.o. z siedzibą w K. osiągnęła przychód w wysokości (...)zł.

Powyższy stan faktyczny jest bezsporny pomiędzy stronami postępowania. Na podstawie posiadanych dokumentów nie budzi on wątpliwości Sądu. W związku z powyższym stan faktyczny w przedmiotowej sprawie został ustalony jak wyżej.

W tym stanie faktycznym Sąd Okręgowy – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów zważył, co następuje:

Odwołanie zasługuje na częściowe uwzględnienie – w zakresie dotyczącym wysokości nałożonej na powoda kary pieniężnej.

Sąd nie znalazł jednak podstaw do przyjęcia, iż nałożenie na powoda kary pieniężnej było bezpodstawne.

Zgodnie z art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 roku o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331, ze zm.) zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

Ust. 2. ww. artykułu stanowi, że przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy, w szczególności: 1) stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego.

W sprawie bezsporne jest, że powód we wzorcu umownym o nazwie „Ogólne warunki sprzedaży fabrycznie nowych samochodów marki (...)w obrocie konsumenckim” stosował klauzule o treści:

1) „Cena pojazdu jest określona w złotych polskich. Sprzedający gwarantuje wysokość ceny ustalonej w zamówieniu w złotych, o ile w okresie od daty zamówienia do daty dostawy kurs euro w stosunku do złotego nie wzrośnie więcej niż 5%.”,

2) „(...) Jeżeli opóźnienie Kupującego, będącego osobą fizyczną który nabywa samochód w celu niezwiązanym z działalnością zawodową lub gospodarczą, w odbiorze pojazdu i zapłacie ceny przewyższa 8 dni, przyjmuje się., iż Kupujący od umowy odstąpił. ”.

3) „ W razie niewykonania umowy przez Kupującego, Sprzedawca może zatrzymać

wpłaconą zaliczkę. Jeżeli natomiast umowy nie wykona Sprzedawca, Kupujący ma prawo żądać zwrotu zaliczki w zapłaconej wysokości. (...) ”,

4) „(...) W.w. roszczenia wyczerpują całość roszczeń z tytułu niewykonania umowy.”

Bezsporne przy tym jest, że w dacie stosowania tych klauzul w rejestrze prowadzonym przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów znajdowały się tożsame postanowienia, które zostały uznane przez Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznane za niedozwolone.

Podkreślić należy, że wymienione powyżej klauzule miały charakter klauzul niedozwolonych w rozumieniu art. 385¹ Kodeksu cywilnego i kształtowały, tak jak postanowienia zawarte w rejestrze postanowień uznanych za niedozwolone prowadzonym przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, prawa i obowiązki konsumentów w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami rażąco naruszając ich interesy.

Na podstawie klauzuli „Cena pojazdu jest określona w złotych polskich. Sprzedający gwarantuje wysokość ceny ustalonej w zamówieniu w złotych, o ile w okresie od daty zamówienia do daty dostawy kurs euro w stosunku do złotego nie wzrośnie więcej niż 5%.”, w drodze jednostronnie narzuconego postanowienia powód, będący profesjonalistą przerzucił ryzyko związane z prowadzoną przez niego działalnością na konsumenta. Powód przyznał sobie ponadto prawo do zmiany ceny samochodu po zawarciu umowy, bez przyznania konsumentowi możliwości odstąpienia od umowy. W przekonaniu Sądu to przedsiębiorca z uwagi na profesjonalny charakter prowadzonej przez niego działalności gospodarczej powinien ponosić ryzyko związane z wahaniami kursu walut. Zaznaczyć przy tym należy, iż stosowanie ww. klauzuli narusza pewność obrotu, prowadząc do możliwości zmiany warunków umowy w sposób dla konsumenta nieprzewidziany, ograniczając mu przy tym możliwość wpływu na treść swojego zobowiązania. Klauzula ta w rażący sposób narusza interesy konsumenta stwarzając podstawy do poniesienia przez niego dodatkowych kosztów, nieprzewidzianych pierwotnie w treści umowy. Zaznaczyć przy tym należy, iż ww. klauzula tożsama jest z klauzulą zamieszczoną w punkcie 20 art. 385³ Kodeksu cywilnego.

Klauzula „(...)Jeżeli opóźnienie Kupującego, będącego osobą fizyczną który nabywa samochód w celu niezwiązanym z działalnością zawodową lub gospodarczą, w odbiorze pojazdu i zapłacie ceny przewyższa 8 dni, przyjmuje się, iż Kupujący od umowy odstąpił.” prowadziło do interpretacji zachowania konsumenta w sposób niezgodny z zasadami wykładni oświadczeń woli wprowadzając swoiste domniemanie odstąpienia od umowy w sytuacji, gdy nie wynikało to w sposób dostateczny z zachowania konsumenta. Skutek odstąpienia od umowy został uniezależniony od woli konsumenta oraz podstaw faktycznych i prawnych stanowiących kauzę odstąpienia od umowy. Postanowienie to w rażący sposób naruszało interesy konsumenta, gdyż mogło prowadzić do zatrzymania przez sprzedawcę wpłaconej przez konsumenta zaliczki.

Klauzula „W razie niewykonania umowy przez Kupującego, Sprzedawca może zatrzymać wpłaconą zaliczkę. Jeżeli natomiast umowy nie wykona Sprzedawca, Kupujący ma prawo żądać zwrotu zaliczki w zapłaconej wysokości. (...)” w sposób bezpośredni nakładało tylko i wyłącznie na konsumenta obowiązek zapłaty oznaczonej sumy pieniężnej w przypadku niewykonania zobowiązania. Postanowienie to kształtuje prawa i obowiązki stron w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco przy tym naruszając interesy konsumentów, stwarzając rażącą dysproporcję skutków niewykonania zobowiązania, z zastosowaniem kryterium podmiotowego niewykonania zobowiązania. Powyższa klauzula tożsama jest z klauzulą zamieszczoną w punkcie 16 art. 385³ Kodeksu cywilnego.

Klauzula „(...) W.w. roszczenia wyczerpują całość roszczeń z tytułu niewykonania umowy. ” w sposób niedozwolony ograniczała odpowiedzialność względem konsumenta za niewykonanie zobowiązania. Odpowiedzialność ta ograniczona została do przypadków przewidzianych w treści wzorca narzuconego przez powoda. Podkreślić przy tym należy, że na treść tych postanowień konsument nie miał żadnego wpływu. Postanowienie to w rażący sposób prowadzi do naruszenia interesu konsumenta pozbawiając go możliwości dochodzenia praw, związanych z powstałą po jego stronie szkodą, które gwarantuje mu regulacja ustawowa. Dotyczy to w szczególności pełnej kompensaty szkody. Przedmiotowa klauzula tożsama jest z klauzulą zamieszczoną w punkcie 2 art. 385³ Kodeksu cywilnego.

Analizując zasadność odwołania Sąd nie znalazł podstaw do uwzględnienia zarzutów powoda zmierzających do zakwestionowania zasadności nałożenia kary pieniężnej.

W odwołaniu powód wskazał, iż zaprzestał stosowania zakwestionowanych klauzul na sześć miesięcy przed wszczęciem przez pozwanego postępowania administracyjnego o nałożenie kary pieniężnej w związku z czym w przekonaniu powoda nałożona na niego kara jest niesłuszna.

Fakt zaprzestania stosowania zakwestionowanych klauzul nie wyłącza możliwości nałożenia kary finansowej na podstawie art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Dopuszczenie się przez powoda czynu naruszającego zbiorowe interesy konsumentów aktualizuje możliwość ukarania przedsiębiorcy. Wskazać bowiem należy, iż odpowiedzialność finansowa przewidziana w art. 106 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów ma nie tylko na celu doprowadzenie do wyeliminowania dostrzeżonych nieprawidłowości ale również poprzez zastosowanie dolegliwości finansowej ma na celu wyeliminowanie w przyszłości działań podmiotu ukaranego, które naruszałyby zbiorowe interesy konsumentów (funkcja prewencyjna).

W związku z powyższym za chybione należy uznać twierdzenie powoda, że pozwany powinien odstąpić od wymierzenia kary finansowej z uwagi osiągnięcie celu postępowania. Zaprzestanie działalności naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, stanowi częściowe osiągnięcie celu postępowania i nie przesądza o możliwości odstąpienia od wymierzenia kary pieniężnej. Wskazać przy tym należy, iż okoliczność zaprzestania dokonywania naruszeń może zostać uwzględniona przy miarkowaniu nakładanej kary.

Odnosząc się do zarzutu powoda, iż pozwany powinien na podstawie art. 109 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów odstąpić od nałożenia kary pieniężnej nie może zostać uwzględniony ponieważ treść tego przepisu w sposób wyraźny wskazuje, że nie ma on zastosowania do sytuacji dotyczących naruszeń określonych w art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Sąd nie uwzględnił ponadto zarzutu powoda dotyczącego niezasadności nałożenia na niego kary pieniężnej z uwagi na brak po jego stronie winy.

W pierwszej kolejności zaznaczyć należy, że zgodnie z art. 106 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów możliwość nałożenia kary pieniężnej została uniezależniona od umyślności podmiotu dokonującego naruszeń zbiorowych interesów konsumentów. Zgodnie z brzmieniem tego przepisu Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów może nałożyć karę pieniężną na przedsiębiorcę, choćby przedsiębiorca nieumyślnie dopuścił się naruszenia określonego w art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Sąd podziela przy tym wyrażony w orzecznictwie pogląd, zgodnie z którym odpowiedzialność z tytułu naruszenia obowiązków wynikających z ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów ma charakter odpowiedzialności obiektywnej w tym sensie, że stwierdzenie zawinonego charakteru przedmiotowego naruszenia nie jest konieczną przesłanką stwierdzenia naruszenia jej przepisów (uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 21 kwietnia 2011 roku w sprawie III SK 45/11, LEX nr 901645).

Niezależnie od powyższego podkreślić należy, iż istotą abuzywności jest czynienie przez przedsiębiorcę użytku z posiadanego prawa w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco naruszający interes konsumenta. W związku z tym brak jest podstaw do przyjęcia, że pozwany będąc podmiotem profesjonalnym nie miał świadomości, że stosowane przez niego klauzule mogą kształtować prawa i obowiązki w sposób niedozwolony. Powód stosując zakwestionowane postanowienia czynił to w celu zagwarantowania sobie lepszej sytuacji kontraktowej względem kontrahenta, zastrzegając na swoją rzecz postanowienia przyznające mu niczym nieuzasadnione korzyści. W związku z tym biorąc pod uwagę profesjonalizm powoda, jak również cel wprowadzonych do obrotu prawnego klauzul, w przekonaniu Sądu brak jest podstaw do przyjęcia, że powód nie ponosił winy naruszając zbiorowe interesy konsumentów – co najmniej w zakresie winy nieumyślnej.

W związku z powyższym Sąd doszedł do wniosku, iż nałożenie kary pieniężnej na powoda było uzasadnione co do zasady.

W ocenie Sądu brak jest podstaw do uwzględnienia zarzutu naruszenia przez pozwanego zasady proporcjonalności. Treść art. 111 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nie wiąże wysokości kary jedynie z wysokością przychodów przedsiębiorcy osiągniętych z działalności uznanej za niedozwoloną. Fakt, że powód stosował zakwestionowane postanowienia umowne przy sprzedaży jednej marki samochodu nie może wpłynąć na sposób ustalenia przychodu będącego podstawą dla wymiaru nałożonej kary pieniężnej. Kara pieniężna stanowić ma dolegliwość wynikającą z nieprzestrzegania prawa, a nie stanowić jedynie windykację nienależnych korzyści. Ponadto, jak słusznie zaznaczył pozwany udział w sprzedaży samochodów marki (...)i części samochodowych tej marki, w stosunku do której zastosowanie miały zakwestionowane postanowienia wynosił 56,46 % działalności powoda. W związku z tym brak jest podstaw do przyjęcia, iż przychód z tej działalności był niewielki, co uzasadniałoby obniżenie kwoty bazowej wymiaru kary.

Dokonując jednak analizy decyzji w zakresie wymiaru nałożonej kary Sąd podzielił zarzuty powoda, iż w niepełnym zakresie uwzględnia ona okoliczności przemawiające za miarkowaniem wysokości kary na jego korzyść.

Zgodnie z art. 111 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów przy ustalaniu kar pieniężnych o których mowa w art. 106 – 108 tej ustawy należy uwzględnić w szczególności okres, stopień oraz okoliczności naruszenia przepisów ustawy, a także uprzednie naruszenie przepisów ustawy.

Jak wskazuje analiza zaskarżonej decyzji pozwany nie w pełni uwzględnił okoliczności dokonanego przez powoda naruszenia. Wskazać bowiem należy, iż wzorzec umowny zawierający zakwestionowane postanowienia nie został sporządzony przez powoda. Został on narzucony powodowi przez producenta samochodów marki (...). Uwzględniając uwarunkowania rynkowe należy stwierdzić, iż powód miał ograniczone możliwości wpływu na treść wzorca i politykę producenta stosującego ujednolicone wzorce na terenie całego kraju. Kontrahent powoda niewątpliwie był silniejszą

stroną stosunku umownego będącego podstawą stosowania wzorców umownych. W związku z tym zaznaczyć należy, iż treść stosowanych wzorców umownych w pewnej mierze niezależna była od woli powoda. W ocenie Sądu powinno to zostać uwzględnione jako okoliczność wpływająca na obniżenie nałożonej kary.

Jako okoliczność wpływającą na obniżenie kary pieniężnej Sąd uwzględnił również inne okoliczności dokonanego naruszenia. Sąd podzielił zarzut powoda, iż naruszenie interesów konsumentów w znacznej mierze miało potencjalny charakter. Wskazać bowiem należy, iż przeprowadzone w toku postępowania administracyjnego postępowanie dowodowe nie wykazało, że konsumenci ponieśli rzeczywiste szkody związane ze stosowaniem zakwestionowanych postanowień umownych. Uwzględnić przy tym należy fakt, że kontrahentami powoda w zdecydowanej części byli przedsiębiorcy. W związku z tym krąg konsumentów zagrożonych stosowaniem niedozwolonych klauzul nie był znaczny. Jak wynika z informacji przekazanych przez powoda, które nie zostały zaprzeczone przez pozwanego, zawierał on z konsumentami średnio 10 – 15 umów rocznie w okresie stosowania zakwestionowanych klauzul.

Mając powyższe na względzie Sąd ocenił, iż dokonane przez powoda naruszenie w istocie miało ograniczony zakres i w znacznej mierze potencjalny charakter. Powinno to wpłynąć na wymiar nałożonej na powoda kary.

Sąd dodatkowo jako okoliczności łagodzące uwzględnił fakt, że powód nie był wcześniej karany przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, jak również niekwestionowany fakt zaprzestania stosowania niedozwolonych klauzul jeszcze przed wszczęciem postępowania administracyjnego przez powoda. Wskazuje to, w ocenie Sądu, na chęć prowadzenia przez powoda działalności gospodarczej w sposób zgodny z obowiązującymi normami prawnymi i daje podstawy do przyjęcia, że w przyszłości nie będzie on dopuszczał się naruszeń. Powód zaprzestając stosowania niedozwolonych klauzul, przed zastosowaniem przymusu państwowego, wykazał wolę współpracy z instytucjami państwowymi w przestrzeganiu obowiązującego porządku prawnego.

Podkreślić przy tym należy, iż Sąd podziela stanowisko pozwanego, iż nałożona na powoda kara finansowa powinna spełniać funkcję represyjną i prewencyjną. W przekonaniu Sądu, przy uwzględnieniu okoliczności stosowania niedozwolonych klauzul i zachowania powoda przed wszczęciem postępowania administracyjnego, kara ustalona w wyroku w dostatecznym zakresie wpłynie na przestrzeganie przez powoda prawa, stanowiąc przy tym odczuwalną dla niego dolegliwość.

Z tych względów odwołanie w zakresie wymiaru nałożonej kary należało częściowo uwzględnić i zmienić zaskarżoną decyzję (art.479^{31a} § 2 k.p.c.).

O kosztach postępowania orzeczono stosownie do wyniku sporu znosząc je wzajemnie pomiędzy stronami postępowania na podstawie art. 100 k.p.c.

SSO Bogdan Gierzyński